

ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ*

Υπό

Σ Π. ΔΟΞΙΑΔΗ

(Τμήμα νεογενήτων, Μαιευτηρίου «Άλεξάνδρα»)

Στό προηγούμενο τεύχος άρχισα να περιγράφω μερικές γνώμες πάνω σε ζητήματα υγείας και άρρώστιας που άκούει κανείς καμμιά φορά άκόμη και από μορφωμένους ανθρώπους, και που είναι λανθασμένες. Αυτές τις κάλεσα μύθους και παραμύθια στην ιατρική, και συνεχίζω σήμερα με την περιγραφή και άλλων. Από τις σφαλερές αυτές γνώμες, άλλες είναι άπλώς διασκεδαστικές, άλλες ένοχλητικές γιατί επιβάλλουν περιορισμούς χωρίς λόγο, κι άλλες τέλος επικίνδυνες, γιατί μπορεί να δημιουργήσουν διαφόρων ειδών διαταραχές και να βλάψουν την ψυχική ή σωματική υγεία.

* *

5. *Ο μύθος της φασκιάς.* Άκόμη και σήμερα άκούει κανείς πολλές μητέρες και γιαγιάδες να ισχυρίζονται ότι φασκιάνουν τα μωρά για να κάνουν ίσια πόδια! Δέν υπάρχει βέβαια καμμιά αλήθεια στον ισχυρισμό αυτό. Τα πόδια των βρεφών μπορούν να στραβώσουν αν πάθουν άργότερα ραχιτισμό από έλλειψη βιταμίνης D. Μπορεί άργότερα επίσης, εξαιρετικά σπάνια, να υπάρχει και κληρονομική προδιάθεση για στραβές κνήμες, αλλά βέβαια ούτε ή μιá αίτία ούτε ή άλλη άπομακρύνεται με τό φάσκισμα. Τούναντίον τό σφικτό δέσιμο του μωρού τό ένοχλεί τό ίδιο φοβερά, ιδίως αν κάνη ζέστη, μπορεί να έμποδίση τις ελεύθερες αναπνευστικές κινήσεις αν φθάνη άρκετά ψηλά και συντελεί στην εμφάνιση έρεθισμών του δέρματος. Όλα αυτά τα ένοχλή-

ματα δέν τα έχει μόνο ή γνωστή φασκιά, δηλαδή ή μακριά, πλατειά ταινία, αλλά άκόμη και τό πολύ σφικτό τύλιγμα σε μιá μεγάλη πάννα.

6. *Ο μύθος του άδυνατίσματος από τα μάνια καθαριότητας.* Δέν ξέρω αν ό πρώτος που πέταξε την γνώμη ότι τα συχνά μάνια καθαριότητας μπορούν να άδυνατίσουν ένα παιδί τό έκανε από καλή πίστη ή από τεμπελιά ή από άδιαφορία προς την άκαθαρία του σώματος, αλλά από τότε άμπολλες μητέρες βρήκαν αυτό τό πρόσχημα για να μην πλύνουν τα παιδιά τους. Άκόμη και από γονείς όχι άμόρφωτους άκούω που και που: «Μά, γιατρέ μου, πρέπει να πλύνωμε κάθε μέρα τό μωρό μας; Δέν θα άδυνατίση;»

Τό καθημερινό μάνιο όμως είναι μιá συνήθεια υγιεινή που κανένα άπολύτως κακό δέν μπορεί να κάνη, και τούναντίον, ιδίως στα μωρά, τα προφυλάσσει από έρεθισμούς του δέρματος και όταν γίνη προς τό βράδυ τα υποβοηθεί να έχουν ένα ήρεμο ύπνο.

7. *Ο μύθος του άδυνατίσματος της πλάτης ή του στραβώματος των ποδιών.* Πολύ συχνά με ρωτάν μητέρες που τα παιδιά τους μπήκαν στον τέταρτο, πέμπτο ή έκτο μήνα της ζωής τους αν μπορούν να τα καθίζουν ή μήπως αυτό θα τα βλάψη. Υπήρχε άλλοτε περισσότερο, αλλά διατηρείται άρκετά άκόμη και τώρα ή γνώμη ότι μπορεί να πάθη, να άδυνατίση, να παραμορφωθή ή σπονδυλική στήλη ένός βρέφους αν πρόωρα τό βοηθήση κανείς να καθίση. Τέτοιος κίνδυνος όμως κανένας δέν υπάρχει. Όταν ένα μωρό άρ-

* Συνέχεια από τό προηγούμενο και τέλος.

χίζη να δείχνει ενδιαφέρον για το τί γίνεται γύρω του, δηλαδή γύρω στον τέταρτο μήνα και συγχρόνως την ίδια περίοδο αποκατὰ καλὸ ἔλεγχο τοῦ κεφαλιοῦ του, μπορεί κάλλιστα να ἀρχίσει ἡ μητέρα του να τὸ καθίσει ὑποστηριγμένο με μαξιλάρια γύρω του. Ὅταν τὸ μωρὸ κουρασθῆ, θὰ τὸ δείξει μόνο του εἴτε γλιστρώντας πρὸς τὰ κάτω εἴτε κλαίοντας, και τότε θὰ θὰ τὸ ξαναξαπλώσει.

Τὰ ἴδια ἰσχύουν και γιὰ τὸ να στέκεται ὄρθιο ἓνα μωρὸ, εἴτε ὑποστηριζόμενο ἀπὸ τὴ μαμά του εἴτε στὸ κρεββατάκι του κρατώντας ἀπὸ τὰ κάγκελα εἴτε στὸ πάρκο του. Ἐφ' ὅσον μόνο του εἶναι σὲ θέση να φέρη τὸ βάρος του—κι' αὐτὸ ἀρχίζει σὲ μερικὰ μωρὰ ἀπὸ τὸν ὄγδοο μῆνα, στὰ περισσότερα τὸν ἕνατο ἢ δέκατο—δὲν ὑπάρχει κανεὶς φόβος ὅτι θὰ πάθη τίποτε ἢ ὅτι θὰ στραβώσουν τὰ πόδια του, και μπορούμε ἄφοβα να τὸ ἀφήνωμε. Ὅπως και παραπάνω εἶπα, ὅταν δὲν ὑπάρχη ἔλλειψη βιταμίνης D, δηλαδή ὅταν δὲν ὑ-

πάρχη αἰτία γιὰ να δημιουργηθῆ ραχιτισμός, οἱ κνήμες τοῦ παιδιοῦ θὰ ἀναπτυχθοῦν κανονικὰ και ἴσια, σὲ ὅποια ἡλικία και ἂν ἀρχίσουν να σηκώνουν τὸ βάρος τοῦ σώματος του.

8. Ὁ μῦθος τῆς θεραπείας τοῦ ἱκτέρου με τὸ κόψιμο τοῦ χαλινοῦ τῆς γλώσσας. Ὅσες μεγαλώσατε σὲ χωριά, θὰ ἔχετε ἀκούσει ἴσως ἀπὸ παλαιότερες ὅτι σὲ κάποιο παιδί ἢ μεγάλο ποῦ εἶχε ἱκτερο «τοῦ κόψανε τὴ χρυσή». Μ' αὐτὸ ἔννοοῦν ὅτι ἔκαναν μιὰ τομῆ στὸν χαλινὸ τῆς γλώσσας. Πῶς βγήκε αὐτὴ ἡ ἰδέα ὅτι γιαιτρεῦται ὁ ἱκτερος με μιὰ τομῆ κάτω ἀπὸ τὴ γλώσσα, δὲν τὸ ξέρω. Ἀσφαλῶς ὅμως δὲν εἶναι ἀνάγκη να σᾶς πῶ ἐγὼ ὅτι αὐτὴ ἡ τομῆ ὄχι μόνον καμμιά ἀπολύτως ἐπίδραση δὲν μπορεί να ἔχη στὴν πορεία τοῦ ὀποιοῦδήποτε ἱκτέρου ἀλλὰ μπορεί κι' ἐπικίνδυνη να εἶναι, εἴτε διότι μπορεί να τραυματισθῆ βαθύτερα ὁ βλεννογόνος τοῦ στόματος εἴτε γιαιτὶ μπορεί να προκληθῆ μιὰ ἐπικίνδυνη λοίμωξη.

ΛΑΓΩΧΕΙΛΟΣ ΚΑΙ ΛΥΚΟΣΤΟΜΑ

Ἐν ἀνά 1000 περίπου βρέφη γεννᾶται με λαγώχειλος ἢ λυκόστομα. Αἱ συγγενεῖς αὐτὰι ἀνωμαλίας ἐμφανίζονται προεξάρχουσαι ἐπὶ ἀρρένων, ἢ δὲ ἀναλογία μεταξύ τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας εἶναι ὑψηλὴ. Τόσον τὸ λαγώχειλος ὅσον και τὸ λυκόστομα ἐμφανίζονται εἰς ἀναλογίαν 5 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ βρεφῶν τῶν ὁποίων ὁ δίδυμος ἀδελφὸς ἢ εἰς τῶν γονέων φέρει τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην. Ἡ ἀναλογία εἶναι τριπλασία ὡσάκις ἀμφότεροι οἱ γονεῖς ἢ εἰς γονεὺς και εἰς δίδυμος ἀδελφὸς ἐμφανίζουν τὴν διαμαρτίαν. Εἰς ἀναλογίαν 10 τοῖς ἑκατὸν, τὰ παρουσιάζοντα τὴν πάθησιν βρέφη φέρουν ἐπίσης ἄλλας συγγενεῖς ἀνωμαλίας (Fraser και Baxter, Καναδᾶς). Μεταξὺ τῶν αἰτιολογικῶν παραγόντων περιλαμβάνονται αἱ ἀκτινοβολαὶ κατὰ τὰς ἐξ πρώτας ἐβδομάδας τῆς κηῖσεως, νόσος τῆς μητρὸς ἐπελθοῦσα κατὰ τὸ πρῶτον τρίμηνον τῆς κηῖσεως, ἢ, κατὰ τὸν Conway (H.Π.Α.), ἔλλειψις βιταμίνης B.

Χάρις εἰς τὰς βελτιωθεῖσας χειρουργικὰς τεχνι-

κὰς μεθόδους, αἵτινες στηρίζονται ἐπὶ τῆς καλύτερας κατανοήσεως τοῦ τρόπου λειτουργίας τῶν μυῶν καταπόσεως και ὀμιλίας, ἡ θεραπεία σήμερον εἶναι πολὺ ἐπιτυχεστέρα ἢ ἄλλοτε. Ἐπενοήθη ἓνας ἀριθμὸς χειρουργικῶν μεθόδων. Ἡ ἀνατομικὴ και λειτουργικὴ ἐπανάρθωσις ἐπιτυγχάνεται διὰ χειρουργικῆς πλαστικῆς ἐπεμβάσεως ἐν συνδυασμῷ μετὰ ἐργασιῶν διορθώσεως τῶν ὀδόντων, ἀσκήσεων ὀμιλίας και ψυχιατρικῆς ἀγωγῆς. Ἄν και εἰσέτι συζητεῖται ποῖος εἶναι ὁ καταλληλότερος πρὸς ἐπέμβασις χρόνος, ἢ πείρα ἀποδεικνύει ὅτι και ἡ ἐκτεταμένη ἀκόμη ἐπανάρθωσις δὲν ἐπιρεάζει τὴν φυσιολογικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰσθῶν (Morely, Ἀγγλία). Ἐπὶ πλέον, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπέμβασις ἐκτελεῖται κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ζωῆς, ἡ ὀμιλία ἀναπτύσσεται κατὰ κανόνα φυσιολογικῶς (Holdsworth, Ἀγγλία).

Ἡ ἐπανορθωτικὴ ἐπέμβασις, ἐπομένως, πρέπει να ἐκτελῆται πρὸ τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς ἡλικίας (Jolleys, Ἀγγλία).